

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/58/2014
Identifikačné číslo spisu:	4014200039
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4014200039.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľky: O. D., bytom E., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29. augusta č.8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25.februára 2014, č.k. 19Sd/10/2014-17, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25.februára 2014, č.k. 19Sd/10/2014-17 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č.XXX XXX XXX X z 12.09.2013 z r u š ť e a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

II. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 25.februára 2014, č.k. 19Sd/10/2014-17, krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXX X z 12.09.2013 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) a odporkyni nepriznal náhradu trov konania.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 70 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok z 13.04.2011 s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, ústredia, vysunuté pracovisko v Nitre z 28.08.2013 nie je invalidná podľa § 71 zákona, lebo pre nepriaznivý zdravotný stav nemá viac ako 40% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ďalej aj „miera poklesu“); týmto rozhodnutím odporkyňa realizovala rozsudok Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 7So 47/2012 zo dňa 27.03.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 21.01.2012, č. k. 19Sd 198/2011-48.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v predchádzajúcom súdnom konaní krajský súd rozsudkom z 21.01.2012, č.k. 19Sd 198/2011-48, zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX z

05.05.2011 a vec jej vrátil na ďalšie konanie, vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku kardiológa (MUDr. B.) č.09/2011 z 30.10.2011, podľa ktorého hypertenzia, hodnotená posudkovými lekármi ako II. štádium, mala byť vzhľadom na hypertenznú encefalopatiu, nefropatiu a nástenný fokálny AS plát hodnotená ako hypertenzia III. štádia podľa EHC/ESC/Európskej kvalifikácie hypertenzie. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7So/47/2012 z 27.marca 2013. V ďalšom konaní zdravotný stav navrhovateľky opäť posúdil posudkový lekár ústredia Sociálne poisťovne, vysunuté pracovisko v Trenčíne, pričom v novom posudku z 09.01.2014 za účasti odborného lekára internistu boli zohľadnené odborné lekárske nálezy z prelomu rokov 2010 - 2011, z ktorých podľa ich názoru jasne vyplýva, že navrhovateľka mala v tom období stupeň hypertenzie uzavretý ako II.stupeň (interné vyšetrenia zo dňa 04.11.2010 a 16.02.2011), pri polymorbidite navrhovateľky dominuje podľa psychiatra panická porucha ako ochorenie z okruhu neurotických ochorení, ktoré vzniklo na reaktívnom podklade po napadnutí navrhovateľky, pracujúcej ako predavačka, zákazníkom, avšak nešlo o ťažkú obsedantnú neurózu a preto uvedení lekári považovali za korektné hodnotenie miery poklesu z tohto obdobia v rozsahu 25% za rozhodujúce zdravotné postihnutie - choroby obehovej sústavy + 10% za choroby tráviacej sústavy. Pokiaľ ide o hodnotenie hypertenzie, konštatovali, že navrhovateľka nemala zlyhanie ľavej komory srdca alebo mozgové krvácanie, preto nie je možné zaradenie tohto ochorenia inak ako podľa kapitoly IX, oddielu A, položky 10 písm. b) prílohy č.4 zákona a z toho dôvodu navrhovateľka v období od 26.10.2010 do 11.01.2012 kritériá invalidity nespĺňala. Navrhovateľka trvala na tom, že hypertenzia u nej dosahuje III. stupeň, čo jej potvrdil aj posudkový lekár pri posudzovaní dňa 09.01.2014, v súvislosti s liečbou zmenila kardiológa v auguste 2013 a aj znalkyňa potvrdila hypertenznú encefalopatiu. Posudkovým lekárom predložila všetky nálezy z odborných vyšetrení. Vysoký tlak krvi má z nervov, po návšteve psychiatra a psychológa dostala lieky a zdravotný stav sa jej upravil, ťažké orgánové zmeny v súvislosti s vysokým tlakom krvi nemá. Krajský súd v intenciách rozsudku najvyššieho súdu z 27.marca 2013 skúmal súlad teraz preskúmaného rozhodnutia odporkyne so zákonom z hľadiska správneho posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky v období od 26.10.2010, od ktorého žiadala invalidný dôchodok priznať, do 11.01.2012, keďže od 12.01.2012 jej bol priznaný starobný dôchodok. Poukázal na závery posudku z 09.01.2014, v ktorom lekári konštatovali neprítomnosť ťažkých orgánových zmien (túto skutočnosť potvrdila aj navrhovateľka na pojednávaní krajského súdu) a preto zotrvali na zaradení artériovej hypertenzie do II. funkčného štádia. Krajský súd na tom základe považoval zaradenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia do kapitoly IX, oddielu A, položky 10, písm. b) prílohy č.4 zákona za zákonné a preto preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že krajský súd nevzal do úvahy záver znalkyne o III. štádiu hypertenzie, keď znalkyňa sa nemala možnosť vyjadriť k novému posudku (zrejme mala na mysli posudky z 28.08.2013 a 09.01.2014) a posúdiť zmeny orgánov, a vôbec sa nezaoberal nálezmi z psychiatrického a psychologického vyšetrenia dňa 13.12.2013. Je pravdou, že zmenila kardiológa, ale nie je pravda, že problémy s tlakom má z nervov, aj keď má diagnózy, popísané psychiatrom a psychológom. V súčasnosti je na dôchodku, má iný, pokojnejší život, čo sa prejavilo na zlepšení jej stavu. Navrhla, aby odvolací súd po doplnení dokazovania o doplnenie znaleckého posudku rozsudok krajského súdu zmenil a aby jej bol invalidný dôchodok za kritické obdobie priznaný.

Navrhovateľka k odvolaniu pripojila kópie správ z 13.12.2013 z psychiatrického a psychologického vyšetrenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky treba vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok.

Navrhovateľka požiadala o priznanie invalidného dôchodku od 26.10.2010 žiadosťou zo dňa 13.04.2011.

Podľa § 70 ods.1 zákona poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok .

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je rozhodujúce, aby invalidita poistenca vznikla pred dňom vzniku nároku na starobný dôchodok.

Nie je sporné, že navrhovateľka vzhľadom na výchovu dvoch detí podľa § 65 ods.6 písm. e) zákona splnila podmienky nároku na starobný dôchodok dňom XX.XX.2012. Starobný dôchodok jej bol od uvedeného dňa aj priznaný.

Vzhľadom na uvedené pre posúdenie nároku navrhovateľky na invalidný dôchodok bolo rozhodujúce zistenie, či sa stala invalidnou v období od 26.10.2011 do XX.XX.2012. Nálezy z odborných lekárskeho vyšetrení, vykonaných po tomto dátume, preto na posúdenie nároku na invalidný dôchodok už nemajú vplyv a z toho dôvodu sa ani odvolací súd nezaoberal obsahom nálezov z vyšetrení v roku 2013, ktoré navrhovateľka pripojila k odvolaniu.

Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods.1 zákona).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa podľa § 71 ods.4 zákona posudzuje na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (§ 71 ods.5 zákona) a určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (§ 71 ods. 6 zákona).

Medzi účastníkmi bolo sporné hodnotenie rozhodujúceho zdravotného stavu, ktorým je u navrhovateľky choroba obehovej sústavy - hypertenzia.

Podľa všeobecného posudkového hľadiska, uvedeného v kapitole IX prílohy č. 4 zákona (choroby obehovej sústavy) sa miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti určí na základe funkčných vyšetrení obehovej sústavy (ergometria, echokardiografia v pokoji a po záťaži, angiografia, flebografia, rádionuklidové vyšetrenie a pod.).

Ako hypertenzia II s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 15% až 25% sa v zmysle § 71 ods. 5 zákona a kapitoly IX, oddiel A, položky 10, písm. b) prílohy č.4 hodnotí vysoký tlak krvi s ľahkými orgánovými zmenami (hypertrofiou ľavej komory, angiopatiou, proteinúriou, vzostupom sérového kreatinínu) .

Ako hypertenzia III s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 75% až 90% sa v zmysle § 71 ods. 5 zákona a kapitoly IX, oddiel A, položky 10, písm. c) prílohy č.4 hodnotí vysoký tlak krvi s ťažkými orgánovými zmenami, ktorými sú zlyhanie ľavej komory srdca, mozgové krvácanie, hypertenzná encefalopatia, retinopatia II).

Z ustanovenia § 71 ods.5 zákona vyplýva, že pre určenie konkrétneho stupňa hypertenzie na účely

percentuálneho určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je rozhodujúce prítomnosť orgánových zmien a to buď ľahkého alebo ťažkého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7So/47/2012 uložil odporkyni doplniť dokazovanie ohľadne zdravotného stavu navrhovateľky ku dňu 26.10.2010 a zohľadniť pritom závery znaleckého posudku.

Odporkyňa doplnila dokazovanie o nové posúdenie zdravotného stavu, ktoré vykonal posudkový lekár pobočky dňa 28.08.2013 a následne posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne dňa 09.01.2014 v prítomnosti prísediaceho lekára so špecializáciou v odbore internej medicíny, v súlade s § 153 ods.5 a 8 veta druhá zákona. V posudku z 09.01.2014 lekári uviedli, že nespochybujú pritom záver znalca o hypertenzii III. podľa WHO, avšak pri posúdení zdravotného stavu musia postupovať v súlade s prílohou č.4 zákona, kde pre zaradenie tohto ochorenia pod kapitolu IX, oddiel A, položku 10, písm. c) prílohy č.4 zákona je nutné splniť aj podmienku ťažkých orgánových zmien. Keďže lekárske nálezy z vyšetrení, realizovaných na prelome rokov 2010 a 2011 (teda v rozhodujúcom období), nepotvrdzujú, že by navrhovateľka mala zlyhanie ľavej komory srdca alebo mozgové krvácanie, zaradenie do uvedenej položky na účely posúdenia invalidity podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné. Poukázali na to, že pri internom vyšetrení dňa 04.11.2010 a 16.02.2011 mala navrhovateľka opakovane hodnotenú hypertenziu stupňom II.

Zo znaleckého posudku MUDr. B. č.09/2011 vyplýva konštatovanie prejavov hypertenznej encefalopatie na základe prepúšťacej správy z januára 2010 a v septembri 2010 pri koronarografii zisteného nástenného fokálneho aterosklerotického plátu do 30% na koronárnej tepne, na základe čoho sa podľa kritérií WHO uvedené ochorenie zaraďuje do III. štádia hypertenznej choroby.

Okolnosť, že pri internom vyšetrení dňa 04.11.2010 a 16.02.2011 mala navrhovateľka opakovane hodnotenú hypertenziu stupňom II, nie je podľa názoru odvolacieho súdu rozhodujúca. Rozhodujúce je posúdenie, či také zaradenie zodpovedalo objektívnym nálezhom.

Pri novom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľky sa posudkoví lekári pobočky a ústredia Sociálnej poisťovne žiadnym spôsobom nevyjadrili k záveru znalkyne. čo do konštatovania hypertonickej encefalopatie, uvedenej aj v prepúšťacej správe z januára 2010 (arteriála hypertenzia WHO III - akcelerované hodnoty tlaku krvi s prejavmi hypertonickej encefalopatie), ktorá je uvedená ako ťažká orgánová zmena v kapitole IX, oddiel A, položku 10, písm. c) prílohy č.4. Pokiaľ najvyšší súd v rozsudku sp.zn. 7So/47/2012 nariadil doplnenie dokazovania ohľadne zdravotného stavu ku dňu 26.10.2010, podkladom pre také posúdenie nemohli byť len nálezy z interného vyšetrenia v dňoch 04.11.2010 a 16.02.2011, vyhodnotené v posudku z 09.01.2014. Zdravotný stav navrhovateľky bolo potrebné posúdiť v súlade s § 71 ods.4 zákona aj s prihliadnutím na obsah predchádzajúcich lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie, ktoré sú relevantné pre zaradenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia ku dňu, od ktorého navrhovateľka žiadala invalidný dôchodok priznať, zhodnotenie liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov. Absencia takého vyhodnotenia podľa názoru odvolacieho súdu má za následok nedostatočné odôvodnenie a nepreskúmateľnosť záveru o miere poklesu. Odvolací súd poukazuje i na to, že v správach z oftalmologického vyšetrenia dňa 01.02.2010 a 09.08.2010 je konštatovaná retinopatia hypertonica II na základe zistenia hypertonických zmien ciev očného pozadia.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods.3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 220, § 250q ods.2, § 250l ods.2 a § 250j ods.2 písm. c) O.s.p. zmenil, preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXX X z 12.09.2013 zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne doplniť dokazovanie v naznačenom smere, pričom pri novom posúdení zdravotného stavu je potrebné závery o miere poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať

zárobkovú činnosť odôvodniť riadne a vysporiadať sa so všetkými námietkami navrhovateľky. Až na tom základe odporkyňa vo veci znovu rozhodne.

O trovách konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2, § 250k ods.1, § 246c ods.1 a § 151 ods.1 O.s.p., lebo v konaní úspešná navrhovateľka trovy konania neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.